UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CCVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96538

Visual Library

uigore huius cõfeſſionis iudicialis,& acceptationis
termini exequuto cõtra ipſos,eorumq́; fideiuſſores
fieri potuit, & poteſt, quia in confeſſum nullæ ſunt
partes iudicis,niſi in exequẽdo l.1.& ibi Bar. & Pau.
de Caſt.& alij, ff. de confeſſ.cum ſimilibus: Qm̃ re-
33 ſpondetur, primo, † ꝙ hmõi confeſſio, & acceptio
termini ad ſoluendũ dictos ducatos ducẽtos debet
ĩtelligi de illa pęna, ad quã Benedictus, & Georgius
ſe obligauerunt, & ad quã ex eorũ promiſſione pri-
mo loco facta tenebantur,& non de alia, quia ſecũ-
da ab illa prima obligatione,& promiſſione depen-
debat, & actus agentiũ vltra eorum intentionẽ non
operantur,l.ſiquis nec cauſam,l.rogaſti,ff.ſi cer.pet.
Sed ipſi prius ſe non obligauerunt ad pęnã applican
dã parti,ſed ſolũ fiſco, vt ſupra clarè fuit demonſtra
tũ,ergo hæc confeſſio,terminiq́; acceptio ad ſoluẽ-
dũ ſimpliciter facta debet intelligi de illa pęna, quã
ſoluere prius promiſerunt, & ad quã prius ſe obliga
uerunt, & ſic non de pœna applicanda parti, ſed fi-
ſco. Et præmiſſa ſuadentur ex uerbis confeſſionis fa
ctæ,quæ fuerunt ſimpliciter, & imperſonaliter pro-
lata, & ex eis nõ apparet, cui fuerit promiſſum infra
viginti dies ſoluere, ergo in dubio debet intelligi,
ꝙ fuerit promiſſum ſoluere illi, cui Benedictus, &
Georgius tenebantur,priusq́; promiſerũt, & conſe-
quenter fiſco,& nõ parti ꝑ prædicta,& per ea,q̃ habẽ
tur per Bar.in d.l.agraria,& in l.ſtipulatio iſta,§.ſi ſti
puler.ff.de verb.oblig.cũ ſi.ſupra allegatis:Et hæc ẽt
cõfirmantur ex uerbis cõfeſſionis, ſeu promiſſionis
factę tpe confeſſionis ipſorũ Benedicti, & Georgij,
qui dixerunt, ꝙ ſcientes ſe fideiuſſiſſe, & obligatos
fuiſſe,& eſſe vigore ſententię diffinitiuæ condemna
tionis lata ꝯ Petroniũ de Saxis ipſi promiſerunt in-
fra viginti dies ſoluere,& ſic ſe retulerunt ad promiſ
ſionẽ prius factã,& ad ſententiã contra Petroniũ la-
tam:Sed uigore dictæ promiſſionis,& ſententiæ ip-
ſi non poterant dici obligati ad pęnã conuentiona-
lẽ maximè parti applicandã,ſed ſolũ fiſco applican-
dam,vt ſupra fuit probatũ,ergo confeſſio,& promiſ
ſio confeſſionis tpe facta eodẽ modo debet intelli-
gi: Alioquin ſi diceretur,ꝙ ipſi fuiſſent confeſſi, &
promiſiſſent, terminumq́; accepiſſent ad ſoluendũ
partẽ pęnæ applicandã parti,& ſic confeſſio facta eſ-
ſet de parte pęnæ applicandæ parti,profectò talis cõ
feſſio diceretur facta per errorẽ,& de errore eius cõ
34 ſtaret, quia conſtaret rẽ aliter ſe habere, † ergo talis
confeſſio tanquã erronea potuiſſet per dictos Bene
dictũ, & Georgiũ reuocari, prout per eos reuocata
fuit, & de reuocatione cõſtat in actis, & hoc ꝑ ea, q̃
not.uolunt doct.oẽs videlicet Ant. Abb. & alij in c.
ſi.extra de confeſſ.Bar.in l.nõ fatetur,ff.eo.ti.& in l.
de ætate,§.qui iuſto,ff.de interrog.actio. per tex. cũ
gl.in l.cum de indebito in princ.ff.de probatio.Bar.
in l.error in 1.col.& ibi alij, C.de iuris, & fac. ignor.
Bald.in l.gallus,§.quidã rectè,ff.de lib.& poſth.in 2.
col.& ſequitur Rom.in l.1.§.ſi quis ſimpliciter,ff.de
verb.obli.qui volunt, ꝙ cõfeſſio facta in iudicio per
errorem ẽt parte præſente,& acceptante poſſit reuo
cari ẽt ex interuallo, ita ꝙ poſt reuocationẽ confitẽ
35 non nocebit;& † de errore dr̃ conſtare, qñ apparet
rem aliter ſe habere, ut declarant doct.omnes in lo
cis præallega.& maximè Bar.in d.l.non fatetur poſt
glo.& eſt gl. in d.l.de ætate: Sed in caſu noſtro appa
ret rem aliter ſe habere, quam fuerit cõfeſſio facta,
vt ex multis præmiſsis colligitur, ergo &c. Pręterea
36 † ex quo talis confeſsio facta in iudicio fuit facta ab
ſente parte,& ignorante,nec illam acceptante, non
põt nocere cõfitenti,uel ſaltem de iure potuit reuo-
cari, & maximè ex quo conſtat de errore, ut uoluit
Cyn. in l.1.in 6. q.C. de confeſſ.& ſequitur Salic.in
l.iubemus,C.de libe.cau.& in l.generaliter,C. …
nu. pecu.qui dicit ſe ita ſæpe conſuluiſſe,& …
ſe,& hr̃ per Alex.in ſuo conſi.112.in 3.vol. …
in uerſi. præterea, qui volunt confeſsionem …
iudicio etiam non erroneam non nocere con…
ti,& poſſe reuocari,qñ facta fuit parte abſen…
37 non acceptante. Et † do.Ant.in d.c.ſi. voluit con…
ſionem iudicialem per errorẽ factã poſſe re…
ẽt ſi fuerit iurata,vt ibi plenè hr̃,qui not. …
38 ¶ Præterea † Spec.in tit. de confeſſ.in §.ſeq…
7.ibiq́; Ioan.And.in addi.& Bar. in l.ſi cũ …
ff.de act.emp.& Alex.in l.ſi mihi,& Titio,ff. …
oblig.ſentiunt, ꝙ confeſsio facta in iudicio …
ſente,quæ etiam fuerit per notarium, uel …
publicã perſonam acceptata,non proſit ip…
ſenti, & conſequenter confitenti non noce…
per partem abſentem fuerit acceptata, illam …
abſens ratificauerit,ad quod faciunt not.per …
alios in l.communis,ff.de acq.poſſ.& in l. …
& doct.C.per quas perſo.nob.acqui. Nam …
39 pro quo aliquid factum fuit, non acquiritur …
quuta ratificatione per plura ẽt,quæ ſupra …
Et ratificatio debet fieri re integra exiſtente …
ſi uxor,§.ſiquis uxorem, ff.de adult.l. bon…
rem rat.hab.Ant.de Butr. in c. accedens de …
ſimil. Sed in caſu noſtro res non dicitur in…
lis iam fuit inchoata, & cõfeſsio fuit propter …
reuocata, ergo &c. ¶ Et ſi diceretur, ꝙ fide…
dati per Benedictum, & Georgium tempore …
terminum ad ſoluendum ducatos ducentos …
runt, fideiuſſerunt, & promiſerunt ſoluere …
in pleniſsima forma, ergo ipſi ad ſoluendum …
teneri,& cogi poſſunt:reſpondetur primo, ꝙ …
ipſi ſe obligauerunt per uiã inſtrumenti, non …
eos abſq; nouo proceſſu fieri exequutio pe…
cta. Secundo dico, ꝙ non promiſerunt ſolu…
catũ,nec condemnatum,ſed aliter, ut ex …
miſsionis apparet, ergo nouus proceſſus con…
requiritur per ea,quæ uoluit Bal. in addit. ad …
in tit.de ſenten.& dixi ſupra poſt Raph. Cum. …
ſuo conſilio. Tertio dico, ꝙ ex quo contra Bene…
ctum,& Georgium, pro quibus hi fideiuſſerunt …
potuit fieri exequutio ſententiæ reſpectu pęnæ …
candæ parti per ſupra allegata,eodem modo con…
tra fideiuſſores illorũ fieri poteſt,qm̃ exceptio …
petens principali competit etiam eius fideiuſſ…
defenſio cum ibi notatis.C.de exceptio. ¶ No…
40 ſtant † etiã prædictis not. per Bar.in l.1.in prin. …
l.ſenatus,§.ſenatus, ff. de iure fiſci, & in l.capit…
ibi not.per Alex.in addi.ff. de fideiuſſ.& per Ang. …
tractatu malefic.in uerb.ſoluendis,& dandis …
videntur uelle, ꝙ ſententia lata in iudicio cri…
li puta accuſationis,uel inquiſitionis proſit non …
fiſco,ſed etiam parti læſæ ita, ꝙ fiſcus, uel pro…
tor poſsit totam pęnam exigere,& partem pęnæ …
ti læſæ ſoluere,ut ibi; quia ex præmiſsis reſpon…
tet,loquuntur.n.ipſi de pęna criminis,& ſic de …
legali à lege, uel ſtatuto impoſita, & non de …
merè conuentionali, & inſtrumentali, uelut …
plenius dixi, & declaraui: Et ex his liquidiſſ…
paret de bono iure dicti Petronii, & melius …
mo iure fideiuſſorum nedum primo, ſed etiam …
cundo,& tertio loco adhibitorum. Laus Deo …

S V M M Æ.

1 *Vſuras improbas exigendo quis dolum committit.*
2 *Et in quod crimen, & in quam pęnam incidat.*
3 *Vſuræ omnes hodie omni iure prohibitæ, & improbæ.*
Et quomodo de iure ciuili nu.41.& 43.
4 …

…rius de crimine uſurarum accuſari, & criminaliter pœna …dinaria puniri poteſt.
…id ſit uerum num.45.
…tra eum etiam inquirendo procedi poteſt, ut criminaliter …niatur, & num.45. ubi id declaratur.
…rarius punitus in foro eccleſiaſtico poteſt etiam in foro ſecula… …puniri.
…quomodo id procedat num.46.
…rarius poteſt pęna temporali puniri, & quomodo nu. 46.
…rarius ē ipſo iure īfamis, & ſola iudicis declaratoria ſufficit.
…infamiæ in bonis, & honeſtis uiris maior eſt qualibet alia …pœna etiam mortis.
…rarum crimen eſt contra Deum, & hominem, & utraq; teſta…menti pagina deteſtabile, & punibile ſaltem extraordinariè: …quòd ordinariè de iure tàm canonico, quàm ciuili nu.48.
…libet delicto etiam priuato pœna ſaltem extraordinaria …poteſt:
…id ſit uerum nu.49.
…rarius etiam conueniendo de uſuris ſoluendis ante earum ſo…lutionem dolum, & fraudem committit, & an id ſit uerū nu. …& an quo ad effectum puniendi dolus ille ſit in conſidera…tione nu.24. & 39.
…etiam non cadens in aliquam ſpeciem certi criminis …pœna arbitraria eſt puniendus.
…& ſimonia à pari procedunt, & de uno ad aliud arguitur, …id ſemper ſit uerum num.50.
…crimen non ſolum pęna eccleſiaſtica, ſed etiam temporali …puniatur, & qua.
…ctum ex ſui forma uſurarium, & illicitū tanquam licitum …praetextu cōſuetudinis exercens plus peccat, & grauius eſt pu…niendus, & nu.51. uſq; ad nu.54. ubi id declaratur.
…quod non dicit, nec nos maximè in aggrauando pœnas dicere …debemus.
…rarius nulla lege pecuniariter, ſeu corporaliter ultra pœnas …Lateranenſis concilij, canonis, & infamiæ punitur, & nu.29.
…per pœnas eccleſiaſticas, & nō p ſeculares aſtringūtur.
…crimē an ſit mere eccleſiaſticū, ſeu ſpūale, & qūo illius co…gnitio etiam ad iudicem ſecularem ſpectare poſſit, & nu. 40.
…ciuilis uſurarium non punit, niſi in loco extent ſtatuta pęnam …uſurarijs imponentia.
…rarium poſſe puniri pœna temporali arbitraria, & extraor…dinaria quando ſit uerum, & procedat.
…corrupta auro, & pecunia cenſetur inuita adulterium …commiſiſſe.
…contrahendo ſimpliciter, & cōueniendo ſuper uſuris ſoluen…dis non committitur.
…rarum obligationi, ſeu promiſſioni iura non reſiſtunt, ſed illa…rum exactioni.
…& ſatisfactio an cenſeatur facta per dationem fideiuſſo…ris uel pignoris.
…quando dicantur uſuræ, ſeu pecuniæ.
…rarius reſtituens debitori uſuras ab eo exactas deſinit eſſe uſu…rarius quoad effectum pœnæ ita, quòd amplius puniri nō poſſit.
…ſecus eo, qui ſolum fœnerari deſtiſſet, ſed uſuras nō reſtituiſſet.
…rariorum pęnas euitat ille, qui manifeſtè, & publicè ſub uſu…ris mutuauit, ſed poſtea pœnitentia ductus illas non exegit, & …ſe exigere proteſtatus fuit.
…nitentiæ quando ſit locus in delicto perfecto, & conſumato.
…uſura crimen ante uſurarum exactionē non dicitur conſumatum; …& tunc in eo locus eſt pęnitentiæ.
…etiam poſt exactionem illas reſtituendo.
…rarius an poſt pœnitentiam, & reſtitutionem uſurarum ab eo …factam deſinat eſſe infamis.
…rarius quando ipſo iure efficiatur infamis.
…rarius ut tanquam manifeſtus puniatur, debet hæc qualitas …manifeſti probari.
…& quomodo probari poſſit.
…Qualitas, ſuper qua iudicium fundatur, debet probari, aliàs reus …abſoluitur.
…Dolus punibilis in uſurario quomodo conſideretur.
…rarius non poteſt temporaliter pęna arbitraria per iudicem ſecularem puniri.
41 Vſuræ an, & quomodo ſint de iure ciuili prohibitæ, & nu.43.
42 Vſurarij quo iure, & quibus pœnis puniantur.
44 Pęna certa, & ordinaria ubi eſt impoſita non eſt ad arbitrariam, & extraordinariam recurrendum, & nu.48.
47 Pęna infamiæ quandoq; abſq; alia pęua uel pecuniaria, uel corporali, uel mortis imponitur, & è contra.
51 Contractus quando quo ad formam, & quando re ipſa, & eſſentialiter dicatur uſurarius.
52 Cābij, & permutationis contractus ſimilis eſt contractui emptio(nis.
53 Contractus uſurarius, & illicitus re ipſa, & eſſentialiter, non autem quo ad ſui formam eſt ratione cōſuetudinis excuſabilis, ut illum celebrans non puniatur, uel ſaltem minus.
54 Conſuetudo ēt iniuſta excuſat à pœna tpali, ſed non à gehennali.
55 Diſpoſitio noua imponens nouam pœnam pro crimine, pro quo à iure antiquo certa pęna fuit impoſita, non trahitur ad inſtè ignorantes ſaltem quo ad effectus de præterito.
56 Lex tàm quoad futura, quàm quoad præterita non ligat, niſi poſt publicationem.
57 Datæ, uel pſentationis tps in reſcriptis, & breuibus ſp attēdēdū.
58 Reſcriptum pęnale non eſt extendendum.
59 Exorbitās à re.iu.cōis eſt reſtringibile, non autem extendibile.
60 Reſcripta contentioſa ſunt ſui natura ſtricti iuris, & ſtrictè interpretanda, ut minus, quàm poſſint, lædant ius commune.
61 Reſcriptum, & mandatum principis contentioſum ſub certa forma debet ſpecificè obſeruari.
62 Reſcriptum, ſeu mandatum contentioſum principi; ad generalitatē cārum ſolum ſuper negotijs, & cauſis præteritis, uel præſentibus attento tempore datæ cognoſcendi poteſtatem tribuit.
63 Reſtitutio præſupponit exactionem, & ſolutionem prius factam.
64 In uſura piculū aīarū, & corporum ſolū poſt exactionē imminet.
65 Vſurarij uerè, & propriè qui ſunt.

EPITOME.

Vsvrarivm, ſiue melius creditorē ſub noīe cābii ſuper uxuris ſibi ſoluēdis cōueniētē accipiēdo pmiſſionē, & cautionem de illas ſoluendo non poſſe tanquam uſurarium de iure communi aliqua pœna temporali extraordinaria, & arbitraria ultra reſtitutionem uſurarum puniri, hic habetur.

Et quid, ſi per breue, ſeu reſcriptum principis mādatum eſſet alicui, ut quoſcunq; inuenerit prauitatē vſurariam hactenus exercuiſſe, aut in præſenti exercere, illos de præteritis etiam uſuris poſſit condemnare ad corporalem etiam capitalem, uel ad reſtitutionē in quadruplum, uel ad aliam conuenientē pęnam, prout illi uidebitur: Et quomodo, & de quibus uſurarijs reſcriptum hoc, ſeu mandatū intelligatur.

CONSILIVM CCVII.

DVo ſunt principaliter diſcutienda (præſuppoſito, ꝙ contractus celebratus ſit fœneratitius ex eo, ꝙ vltra quantitatē mutuatam ad tempus triū menſiū inter creditorem, qui artem cambij, ſeu nummulariæ exercebat, & debitorē conuentū fuit, ꝙ ratione cambii, & pmutationis pecuniæ, quæ fuit mutuata, & breui manu fingitur cum alia ſpecie pecuniæ pmutata iuxta tex. cum ibi no. in l. ſingularia, ff. ſi cert. pet. ipſe debitor pro quolibet aureo unū ſolidū ſoluere deberet: Et ēt dictis tribus ſingulis menſibus unū aliū ſolidū p quolibet aureo, quod an ſit uerum, colligi pōt ex iis, quæ ponit do. Lauren. de Rodul. in ſuo tract. de uſuris, in 2. parte, in q.26. & in 3. parte in q.1. per Cal. in c. nauiganti, de uſur. & eſt bonus text. in c. pleriq;, & in c.1. & in c. fi. 14. q.3. & in c. conſuluit de uſuris) Primū eſt, utrū dictus creditor tanquā uſurarius poſſit de iure communi vltra reſtitutionem uſurarum pęna temporali, & extraordinaria puta pecuniaria, ſeu corporali arbitrio iudicis puniri. Secundum eſt, præſuppoſito, ꝙ de iure cōi ſolū ad reſtitutionē uſurarū poſſit

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

puniri,an ſaltē ſic puniri poſſit ex diſpoſitione cuiuſ
dam breuis apoſtolici,quo mandatur Reuerendiſſi-
mo domino Gubernatori, ut facta diligēti inqſitio-
ne,quos inuenerit prauitatē uſurariā hactenus exer-
cuiſſe,aut in præſenti exercere,illos de preteritis etiā
uſuris poſſit cōdemnare ad corporalē etiā capitalē,
aut ad reſtitutionē in quadruplū, ad aliā conuenien
tē pęnā,prout illi uidebitur. Quo ad primū videtur
prima facie concludendū,ꝙ uſurarius de iure cōmu
ni poſſit pęna arbitraria,& extraordinaria puniri,qa
1 †exigendo uſuras improbas quis dolū committit, l.
2 improbū,C.quibus ex cau.infa.irrog.Et† hoc nō ca-
dit in aliquā certam ſpeciē criminis publici, ſeu pri-
uati,& conſequenter incidit in crimen ſtellionatus,
arg.l.1.2.& 3.ff.de crim.ſtellion.pro quo imponitur
pœna extraordinaria d.l.2. dūmodo in plebeis opus
metalli,in iis uerò,qui ſunt in aliquo honore poſiti,
relegationē ad tempus,aut amotionē ab ordine pœ
3 na nō egrediatur,ut in d.l.3.in fi.Et† cum hodiè de iu
re tàm ciuili,q̃ canonico omnes uſuræ ſint prohibi-
tæ,& cōſequenter dicantur improbæ,c.quia in om-
nibus,c.cū tu,& per totū extra de uſuris,& no. in au
then.ad hæc,C.de uſuris,in l.1.C.de ſum.trini. & fi-
de catholi.& in rub.extra de uſuris per Abbatem ibi,
& Io.de Ana.& per Abbatem,& alios in c.cum ſit ge
nerale, de fo. comp. ſequitur, ꝙ hoc habebit locū ēt
in quolibet,qui quaſcūq; uſuras exerceret,cum om-
nis uſura,& ſuperabundantia in lege ſit prohibita,ut
in c.conſuluit de uſuris,& in c.pleriq;, 14.q.3.Et hāc
opinionem in terminis ſenſit gl. & ſequūtur Iacob.
Butrig.in d.l.improbū,& do.Io.Caccialuppus, in re
peti.d.l.1.C.de ſum.trini.& fide catho.circa 10. char
tam,in 2.col. qui ibi admiratur antiquos patres hāc
qōnem intactam dimiſiſſe:Et ſecundum hanc ſentē
tiam aliàs conſuluit Corneus in conſi.19.videtur pri
ma fronte,uol.3.qui mouetur præcipuè per tex.in c.
4 cum in dioceſi tua extra de uſuris,ubi† uſurarius po-
teſt de crimine accuſari, ergo & criminaliter pœna
ordinaria puniri,arg.c.qualiter,& quando,il 2.de ac
5 cuſa.& in c.presbyter,1.q.1.Et† dicit Signorol.in cō
ſil.259.incip.in qōne in prin.ꝙ ſicut contra uſurariū
per uiam accuſationis procedi poteſt, ita & per uiā
inquiſitionis,ut criminaliter puniatur:iuxta text. in
d.c.quia in omnibus cum ſeq. & ſequen.Et ꝙ contra
uſurarios nedum per accuſatiooē,ſed etiam ꝑ inqui-
ſitionem procedi poſſit,ſentire uidentur Archidia.
Io.An.& Dom.in c.1.de uſuris,in 6.in prin. dum cō
6 cludunt, † ꝙ uſurarius punitus in foro eccleſiaſtico
poſſit etiā in foro ſeculari puniri,ut habetur etiam ꝑ
Ioan.Cald.in conſi.11.poſt medium,in tit. de iudic.
& foro comp. qui dicit quædā eſſe crimina eccleſia-
ſtica,& ſecularia, & ſic mixta, quæ ab utroq; iudice,
id eſt in utroq; foro puniri poſſunt, ut ſacrilegium,
uſura,& periuriū,de quibus no.in c. cum ſit genera-
le,de fo.compe.cum ſi. ibi allegatis: Et hoc uidetur
in caſu noſtro expeditū, ex quo extat breue apoſtoli
cum, in quo datur facultas inquirendi, & puniendi
eos,qui uſuras exercuerunt,& de iure communi pro
batur in d.c.cum in dioceſi tua,iuncta glo. in c. quia
7 fruſtra de uſuris.¶†Secundo pondero text.in c. poſt
miſerabilem,& in c.quanto de uſuris,ubi iniungitur
principibus ſecularibus,ut poſſint uſurarios cohibe-
re,quod eſt intelligendū mediante pęna temporali,
attenta qualitate perſonarū, ad quas uerba dirigun-
tur,arg.l.plenum,§.ęquitii,ff.de uſu,& habitatio.ipſi
enim pęnas ſpirituales, & eccleſiaſticas non iniun-
gunt,ſed ſolum temporales,iuxta not.in gl. ſummæ
11.q.1.& in c.cum non ab homine,de iud.Tertio fa-
8 cit,† nam docto.omnes in hoc conueniunt, ꝙ uſura
rius ſit ipſo iure infamis, & ſufficit ſola declaratoria
iudicis,d.l.improbū,ibiq; Iacob.Butrig.Bald.Sal
9 Ale.in apoſt.ad Bald. & reliqui,† quæ pęna infam
iuris dicitur eſſe maior pęna qualibet alia pœna
mortis iu uiris bonis,& honeſtis,l.iſti quidem,
ff.quod metus cauſ.ergo infertur, ꝙ multo mag
alia pęna corporali,ſeu pecuniaria puniri poter
10 ¶ Quarto† crimen uſurarū eſt contra Deū,& hom
nē,& ſic contra bonos mores, & utraq; teſta
gina deteſtabile,ac punibile,d.ca. quia in om
& c.ſuper eo de uſuris, ergo ſaltē extraordina
11 niri poteſt, quia regula eſt, † ꝙ pro quolibet d
etiam priuato ratione intereſſe reipublicæ,cu
tereſt delicta non remanere impunita,c.ut fam
ſenten.excom. & l. ita vulneratus,ff.ad legem
liam,pęna ſaltē extraordinaria poſſit imponi,l.
de furtis,l.licitatio,§.quod illicitas,ff de publica
& 2.ff.de crim.ſtellio.l.fi.ff.de priua.delic.& l.
12 uatis,ff.ad turpi.cum ſi.¶ Quinto† uſurarius dic
dolum,& fraudē committere nedum denegādo
ras exactas reſtituere,ſed etiā ante earum ſolu
& conſequenter ſolum de illis conueniendo,
trahendo,ut in c.tuas dudum extra de uſuris,
rarios compellas ante uſurarum ſolutionem
rū exactione deſiſtere,uel reſtituere ipſas,po
fuerint perſolutæ,ne de dolo, & fraude cōti
commodū reportare,ergo ratione illius dol
dis poterit pœna ſaltem extraordinaria puni
13 † omnis dolus, qui etiam non cadit in aliquam
ciem certi criminis,puniendus eſt ſaltem pęn
traria,arg.d.l.3.ff.de crim.ſtellion. ubicunq;
de dolo competit ciuiliter agēdo, ſi deficiat
criminis,pōt extraordinariè procedi ad puni
dolum,ut eſt gl.in rub.C.de crim. ſtellio.& h
ratio,quæ mouit gl.& Iacob.Butrig.in d.l.impr
14 ad ita tenendum.¶ Sexto† crimen uſuræ,& ſim
uidentur à pari procedere,& doct.de crimine
niæ arguunt ad crimen uſuræ,& allegant iura
tia de ſimonia ad materiā uſuræ, ut habetur
in rub.extra de uſuris, dum allegat text.in c.
q.1.& in c.dilectus,& in c. & ſi qōnes extra de
15 Sed† pro crimine ſimoniæ non ſolum quis pot
niri pęna eccleſiaſtica,ſed etiam temporali pœ
famiæ,& amiſſionis omnium bonorum ad tra
gl.ſummæ 1.q.1.& in c.licet heli,de ſimo.ergo
dicendum eſt pro crimine uſuræ,arg.c.tranſla
16 ibi no.de conſtitu.¶ Vltimo† ubicunq; ex ſui
contractos apparet uſurarius,ut quia quis mu
decem pro undecim iuxta l.rogaſti,§.ſi tibi,ff.
pet.qui contractus etiam de iure ciuili nō recip
ut ibi,tunc exercens illum contractum tanqua
citum prætextu conſuetudinis,plus dicitur pec
& grauius eſt puniendus,ut uoluit gl.in c.inter
ctos,de exceſſio.prælat.& conſequenter erit p
dus ultra pęnas Lateranenſis concilii,ergo eti
poraliter:Sed ꝑtextu cōſuetudinis iſte credito
ad ſui formam exercuit uſuras cum intentione
miſſione ſibi facta conſequendi aliquid ultra
ergo &c.¶ Quibus omnibus non obſtantibus,
rium hoc in caſu uerissimū eſſe arbitror, ꝙ c
non poſſit pęna pecuniaria,ſeu corporali arbi
perioris puniri,in primis, quia hoc nulla lege
17 tur,&† ꝙ non dicit lex,maximè in aggrauan
nas,nec nos dicamus,l.ſi ſeruum,§.nō dixit p
ff.de acquiren.hæredita.c.illa,ne ſede uacan.
nuſquam reperiatur cautum in iure,& in c.is,
ſenten.excomm.in 6.l.diſſentientis,C.de rep
18 illam,C. de collat. &† ꝙ nulla lege uſurarius p
tur pecuniariter,ſeu corporaliter ultra pęnas La
nenſis concilii,& canonis, de quibus,in d.c.qu
omnibus, in c.cum tu, in c.prætcręa,& c.tuas,

ſur. & in c.quãquam, eo. tit. in 6. & vltra pęnam
infamiæ, de qua in d.l.improbum, dixit, & atteſtatus
fuit Bal.in d.l.improbū: Hinc† dixit Cald.in conſi.3.
de iudi.& fo.compe. ꝙ uſurarii per pęnas eccleſiaſti
cas, & nō per ſeculares aſtringuntur, d.c.quia in om-
nibus cum ſeq. Et hanc opinionē uti de iure ueriorē
ſequitur Bal. & Salic.in d.l.improbū, &, ut dixi, fuit
de mente Cald.in d. conſi.3. dū dixit, ꝙ uſurarii per
pęnas eccleſiaſticas, & nō per ſeculares aſtringūtur,
n.innuit, ꝙ ultra pęnas d.c.quia in omnibus, & d.
ſtru, quæ iura ipſe allegat, uſurarius nō poſſit aliis
pœnis temporalibus, & ſecularibus puniri: ideō; uo-
luit Dec.in conſ.170.dicens hoc eſſe ueriſſimum, &
apertiſſimi, ut ibi latius p eū, cuius rationes ali-
ās nō refero: & hoc etiam eſt expreſsè de mente do
magis cōiter in c.cū ſit generale, de fo. comp.
articulo, † an uſura dicatur eſſe crimē merè ec
cleſiaſticū, ſeu ſpirituale, & ibi in effectu cōcludūt,
eius cognitio etiā ad iudicē ſęcularē ſpectare poſ-
ſit quoad effectū reſtitutionis, nō autē quoad puniē-
dum ipſum uſurariū aliqua pęna, nā† lex ciuilis, quæ
uſurā admittit, nō punit uſurariū, nec exercē-
nisi in loco extēt ſtatuta pœnā uſurariis im-
ut habetur per do.Ant.in d.c. cū ſit genera-
le in 2.col. & ibi Abb.in 5.col.in uerſi.nec obſtat, &
do.Car. etiā ibi dicit, ꝙ de iure ciuili nullū remediū
introductū ad cohercendū uſuras ſimpliciter, ſed
ſolū ad repetendū uſuras ultra legitimū modū ſolu-
tas, l.eos, C.de uſur. & ita doct. omnes præſupponūt
in d.c.cū ſit generale, ut ibi per Io.de Imol. & alios.
Hanc opinionē indubitāter arbitror eſſe ueriſſimā
maximè in terminis noſtris, in quibus uſuræ dumta-
xat fuerūt conuentæ, & promiſſæ, & non dū ſolutæ,
neq; exactæ, nā† omnes doct. nemine diſcrepante, &
etiā illi, qui eā ſententiā tenuerūt, ꝙ uſurarius poſſit
pœna tpali arbitraria, & extraordinaria puniri, ut fuit
Iaco.Butri.in d.l.improbū, Io.Bapt.Caccialup. in d.
l.1.C.de ſumma trini.& fid.catho. Corn. in d. conſi.
uol.3.& omnes alii, ueluti etiā referunt Bal. & Sa
lic.in d.l.improbum, uoluerūt, ꝙ ad hoc, ut uſurarius
poſſit puniri pœna extraordinaria, & arbitraria ex
crimine ſtellionatus, requiritur, ꝙ uſuræ fuerint uſu
rario ſolutæ, uel ab eo exactæ, quia licet creditor, ſeu
uſurarius nō fuerit in dolo fęnerando, cū.n.ex con-
uentione faciat, dolus ſcienti, & uolenti non infer-
tur, l.1.in fi.ff.de actio.emp.l.cum donationis, ubi ca
ſus, C.de tranſact.& c.ſcienti, de re.iu.in 6.poſt con-
tractū tamē illas poſtea exigēdo, dolus cōmitti dici-
tur, & ratione illius doli in exigendo uſuras cōmitti
dicitur crimē ſtellionatus committi, arg.d.l.3.ff. de
crim.ſtellio.ita expreſsè uoluit Iaco.Butri. & ita etiā
illi referunt Bal.& Sali.in d.l.improbū, ubi Salic. in-
quit Iacobum Butri.ibi uoluiſſe, ꝙ de dolo cōmiſſo
in ſtipulādo, & cōtrahendo uſuras nō poteſt agi, ſed
de dolo poſtea in exigendo commiſſo benè pōt agi,
quia tūc dolus uidetur in inuitū committi: pro quo
facto poteſt induci id, †quod uoluit Ang.in auth.de
ſtellio.in fi.loquendo de muliere corrupta auro, &
pecunia, quæ fuit ad cōmittendū adulteriū inducta,
nā inuita cenſetur adulteriū cōmiſiſſe, quāuis amo-
re pecuniæ conſenſerit, & facit tex.in l.1.C. de raptu
uirgi.& in l.1.§.perſuadere, ff.de ſeruo corrup.cui ta
men rationi reſpōdet Salic.in d.l.improbū, ꝙ ex quo
ſolutio, & exactio uſuræ fit ratione contractus, & cō
uentionis præambulæ, & ab illa ortū trahit, non dici
tur dolus interuenire, nec talis ſolutio ab inuito fie-
ri, ex quo conuentio, & obligatio nō dicitur dolo fa-
cta, ut præſupponunt omnes, & eſt text.in d.l.cū do-
nationis: Stante igitur hoc, ꝙ opinio etiam illorum,
qui tenent, ꝙ pro uſura quis poſſit puniri pęna arbi-
traria, & extraordinaria temporali, procedat, quādo
uſura iam fuit ſoluta, & exacta, adeò ꝙ ante ſolutio-
nē, & exactionē ex ſola cōuentione, & promiſſione
non pōt vſurarius puniri, ut uolunt Butr. Caccialup.
Corn. & alij ſupra allegati, ſequitur, ꝙ in caſū noſtro
creditor iſte non poteſt puniri pęna tpali, & arbitra-
ria, nec infamiæ, ex quo ipſe nōdū uſuras exegit, nec
petiit, immò denegat illas uelle exigere, & accepta-
24 re. Nec obſtat, † ꝙ cōtrahendo, & cōueniendo ſuper
uſuris quis dolū incurrit, cū contraxerit, & conuene
rit contra id, qđ lex, & canon prohibet, arg l.non du
bium, C.de legibus, & l.quemadmodū, C. de agric.
& cenſi.lib. 11.ergo ratione illius doli pęna extraor-
dinaria puniri poterit, quia reſpondetur primo, ꝙ do
lus ille non eſt in cōſideratione, nec ex eo agi poteſt
ſaltē quoad effectū puniendi, ut uolūt doctores etiā
tenentes, ꝙ vſurarius pęna extraordinaria puniri poſ
ſit, ut fuit Iaco. Butr. qui ita expreſsè declarat, & poſt
eū alii, qui eius ſententiam ſequuti fuerūt, qui uolue
rūt ſolū dolū, qui infertur ex uſurarū exactione, & re
ceptione cōſiderari debere quoad effectū puniendi
25 uſurariū, ut ſupra dixi. Præterea † ex quo vſuræ debē-
tur ex cōtractu, & ꝑmiſſione iuxta tex.cum ibi no.in
l.1.C. de uſuris, uel ſimpliciter cōtrahēdo nō poteſt
dici dolū commiſiſſe, nec debitor dicetur circumue
niri, & decipi, ex quo ſpontè, & ſcienter promiſit, ut
in d.l.1.in fi.de actio.empt.d.l.cum donationis, & d.
c.cum ſcienti, cum ſi. & cōſequenter nō poteſt huic
caſui cōuenire diffinitio doli, de qua in l.1.§.dolum,
ff.de dolo: Cū ergo ſimpliciter cōtrahēdo dolus nō
committatur, utiq; ante ſolutionē, & exactionē uſu
rarū dolus cōmitti dici non poteſt, & ideò uſurarius
nō poteſt ratione alicuius doli puniri, ꝗa ſi dolus in-
teruenit, dicitur interuenire in exigendo, & acceptā
do vſuras, quæ quodāmō à debitore inuito ſolui cen
ſentur, ut ſupra declaraui, quāuis hoc vltimū etiā Sa-
lice.in d.l.improbū nō admittat ex eo, quia exactio
vſuræ ortū à præambula cōuentione, & obligatione
26 uoluntaria trahit. ¶ Rurſus† iura prohibentia uſuras
non reſiſtunt contractui, nec obligationi, ſed potius
exactioni, ſeu ſolutioni, vt videtur tex.in c. poſt mi-
ſerabilem, de uſuris, & in d.l.improbū, iuncta l. eos,
C.de uſuris, & in c.debitores, cū ibi no.de iureiu.iun
ctis notatis per Bar.in l.cum lex, ff. de fideiuſſorib. ꝗ
differentiā facit, an lex reſiſtat contractui, an obliga-
tioni, & actioni, an uerò exequutioni. Cum igitur in
caſu noſtro lex reſiſtat exequutioni, hoc eſt exactio-
ni, & non contractui, & obligationi, ſequitur, quòd
contrahendo quis non dicitur dolum committe-
re, ſed ſolum vſuras exigendo, & acceptando: Sed
in caſu, de quo agitur, vſuræ nondum fuerunt ſolu-
tæ, nec acceptatæ, nec exactæ, ergo ſecundum om-
nes doctores impoſſibile eſt, quòd ipſe creditor poſ-
ſit aliqua pœna temporali, & arbitraria puniri.
27 ¶ Nec obſtat, † quòd uſurę cenſeantur ipſi creditori
ſolutæ, ex quo is ſibi prouidit de expromiſſore, & fi-
deiuſſore, ſeu de pignore, ut eſt bonus text. in l. ſi
rem, §. omnis, ff. de pignorat. actio. quia reſpon-
detur, quòd licet ita poſſit dici ſatisfactum credito-
ri uſurario de uſuris, argumento d.§.omnis, non ta-
men poteſt dici ſibi ſolutum, ut eſt text.in terminis,
qui benè declarat in l.ſolutam, ff. de ſolutio.in prin.
iuncto fi.& facit l.ſolutū, §.ſolutam, ff. de pignorib.
Conſideratur autem ſolutio, & acceptatio uſurarū,
non autem ſatisfactio. Præterea docto. tenentes, ꝙ
vſurarius poſſit temporaliter arbitrio iudicis puniri,
28 conſiderant exactionem uſurarum, † exactæ autem
dicuntur, quando per creditorem fuerunt realiter à
debitore quodāmodo inuito extortæ, & acceptatæ,
quia exigere eſt ab inuito extorquere, l.fideicōmiſſa,

§. ſi rem cum ibi no.ff.de lega.3. & facit text. in l. fal-
ſus,C.de furtis,cum gl.quæ dicit,ꝙ hoc uerbum exi
gere quandam denotat neceſſitatē, idem tamen di-
cit gl.ſi quis ſpōte dedit,idē dicas,ſi creditor pignus
acceperit,ut eſt text.in l.cū eo,ff.ad l.Iul. pecula.uel
ſaltem quando debitor ſuum debitorē creditori de-
legauit,arg.l.uerbum exactę, ff.de uer.ſigni.& l. qui
debitorem,ff.de fideiuſſo.cum ſi. Sed in caſu noſtro
uſuræ nō fuerunt creditori actualiter ſolutæ, nec ab
eo fuerūt extortæ,nec ſibi fuit delegatus debitor de-
bitoris,ergo nō poſſunt dici exactæ,& propterea nō
eſt locus pœnæ etiā tenendo ſecundū aliquos uſuræ
crimen eſſe ſecundum leges punibile pęna extraor-
dinaria ob dolū, qui in exigendo uſuras cōmittitur,
quæ opinio eſt falſa,qa,ut dixi,doct.communiter cō
trariū tenent,uidelicet ꝙ vſurarius ſecundum leges
pęna temporali nō puniatur, ut habetur in d.c. cum
29 ſit generale cū ſi.ſupra adductis. ¶Cōfirmatur† hæc
ſententia per doctrinā Bal.in l.1.in 2.col.C. de ædil.
actio.cum cæteri pertranſeunt, ubi uoluit, ꝙ uſura-
rius,qui uſuras exegit, & cui uſuræ ſolutæ fuerunt, ſi
illas debitori reſtituit,deſinit eſſe uſurarius quoad ef
fectū pęnæ ita,ꝙ amplius puniri non poterit, & Bal.
etiam in rub.C.de uſuris,in uerſi.ſecundo quęro,for
mat qōnē,ꝙ extabat conſtitutio epiſcopi,ꝙ uſurarii
de quolibet cōtractu uſurario ad reſtitutionē dupli
tenerentur,ſeu punirentur, modo quidā uſuras exer
cuit,& exegit,& poſtea illas reſtituit, concludit ipſe
ibi,ꝙ ad duplum non tenetur,nec puniri debet,quia
per reſtitutionem nomen uſurarii aboletur,ut ibi la-
tius per eum: Et quamuis Bar.& Ang.oppoſitū uelle
30 uideantur,tamen† ipſi loquuntur de eo, qui fęnera-
ri deſiit,ſed uſuras non reſtituit,ut expreſsè dicit Io.
de Ana.in d.c.quia in omnibus, in 12.q. circa fi. ubi
ſequitur Bald.Et ſi hoc dicimus in eo, qui uſuras exe
git,& illas reſtituit,quanto magis idē erit dicendum
in eo creditore,qui illas nondum exegit,& cui non-
dum à creditore ſolutæ fuerunt, & cuius intentio eſt
eas nō exigere,nec acceptare,ſed remittere: eadem
.n.uel maior ratio in illo militat,ergo idem dicendū
31 eſt,arg.l.à titio,ff.de uerb.obli.† ueluti ēt vr̄ expreſsè
velle Ang.in ſua diſputatione,ſeu qōne incip. Aſten
ſis miles armatæ militiæ in q.11.qui uoluit,ꝙ is, qui
manifeſtè, & publice ſub uſuris mutuauit, ſi eas non
exegit,quia ipſum pęnituit, & proteſtatus fuit ſe nol
32 le eas exigere,pęnas uſurariorū euitat. Et† ad propo
ſitū optimè etiā quadrat id,quod uoluit Bar.in l.qui
ea mente,ff.de furtis, dū quærit,an in delicto pfecto,
& cōſumato locus ſit pęnitentiæ,& inter alia hāc po
nit cōcluſionē,ꝙ ſi ex pęnitentia nō declaratur in p̄-
teritū nō fuiſſe delictū, ſed in priſtinū ſtatum reduci
poſſit,tūc locus eſt pęnitentiæ, ut quādo qs deliquit
incitatus à re,ſup qua deliquit, & allegat, l.1.§.1. ff.
33 de ſeruis fugiti. Sed in caſu noſtro,† ex quo uſurę nō
fuerūt exactæ,nō poteſt dici delictū conſumatū iux-
ta ea,q̄ habentur in d.c.debitores,cū aliis ſupra alle-
gatis,& arguēdo de furto ad uſurā iuxta c.ſi quis uſu
rā 14.q.4.iuncta l.1.ff.de furtis, ergo pęnitētiæ locus
fuit,ad tradita per Bar.in d.l.qui ea mente: Et poſito
delictū fuiſſe conſumatū,& uſuras exactas,tamen ex
quo delictū poteſt per pęnitentiā in priſtinū ſtatum
reduci,nolēdo,& denegādo uſuras exigere,uel exa-
ctas reſtituēdo,locus eſt pęnitentiæ, & per pęniten-
tiā quis pęnā euitat, ex quo deliquit incitatus à re ſu
per qua deliquit, uidelicet incitatus ab uſuris : Et in
hac ratione pōt dici fundatū dictū Bal. in d.l.1. in 2.
col.C. de ædil.actio.& nobis illud etiā bene inſeruit,
34 quod uoluit Sal.in d.l.improbū,in 4.qui quærit,† an
uſurarius q ob uſuras exactas fuit ipſo iure factus in-
famis, poſt pęnitentiā, & reſtitutionē uſurarū ab eo

factā infamis remaneat, & concludit, ꝙ ſi uſurar
nō ſit manifeſtus,ueluti capitur manifeſtus,in c
quam de uſuris,in 6.p gl.& doct.& in d.c.quia in o
nibus,& in d.c.cū tu,de uſuris,ſed occultus,per pę
ten tiā,& reſtitutionē factā infamiæ pęnā euitat q
do nondū ſententia cōtra ipſum lata fuit: Ergo m
gis hoc erit dicendū,quādo uſuræ nondū fuerūt e
ctæ,nec ſolutæ creditori,ut per pęnitentiā om
35 nā etiā infamiæ euitet,qa,† ut etiā Sali. ipſe ibi
q.cōcludit,ita demū uſurarius efficitur ipſo iure in
famis,ſecūdū quod habetur in d.l.improbū,qua
erat uſurarius manifeſtus,& publicus,ſecus ſi oc
tus,quia tūc nec de iure,nec de facto efficitur ip
re infamis,put ipſe ſatis cōcludēter demōſtrat
in caſu noſtro creditor nō eſt publicus, nec ma
ſtus uſurarius, ſecūdū quod capitur manifeſtu
36 cis prællegatis:neq;† hæc qualitas,ꝙ ſit manif
pbata fuit,ueluti neceſſe erat illā probari ad hoc
tanquā manifeſtus puniri poſſet,ut habetur p Io. d
Anan.& alios,quos allegat in d.c. quia in omnibus
37 in 2.col.Et† probari pōt ex cōfeſſione,uel per te
uel aliàs legitimè,ut ibi habetur,& per Bal. in l.
de ſacroſan.eccl.in 3.col.& in l.falſus,in 3.col.
furtis,ibiq́; Sali.in 7.col.& Imo.in clem.1.d
38 & facit id,† quod uoluit Inn.& ibi Abb.in d.
generale, de fo. compe. ꝙ qn̄ iudicium ſupe
qualitate fundatur,ut quia fortè cōtra aliquē
nifeſtū uſurariū ageretur, ſi qualitas illa in pro
non probetur,iudex debet reū diffinitiuè abſo
ergo ſumus in caſu,in quo etiā ipſe creditor nō
citur factus ipſo iure infamis,ex quo in proceſſu
cōſtat,neq; pbatū fuit, ꝙ eſſet manifeſtus uſura
Et ad corroborationē ſupradictorū facit id,quod
luit Ang.in d.ſua q.incip. Aſtenſis miles armatæ mi
litæ in q. 11. cōcludendo, ut ſupra retuli, ꝙ etiā
qui manifeſtè uſuras exercuit,publicè ſub uſuris m
tuando,ſi ipſum pœnituit, quia proteſtatus fuit
nolle aliquid ultra ſortē accipere, nō punitur pęn
quibus manifeſti uſurarii puniri poſſunt, & ideo p
teſt facere teſtamētū liberè abſq; cautione,& for
tradita in d.c.quāquā,de uſur.in 6.qui text. etiā
bene facit: Qđ dictū non poſſet nobis melius in
re,quā faciat. ¶Et ſequendo cōcluſionē ſupra tra
tā,ꝙ iſte creditor nō poſſit puniri etiā aliqua pœ
qua uſurarii de iure puniūtur,& præſertim pęna
porali, & arbitraria puta pecuniaria, ſeu corpor
ea,quæ ſatis clarè deducta fuerūt,ſupereſt,ut all
tis in contrarium rn̄deatur, ad quæ licet ex præ
reſponſio appareat,& colligatur, tn̄,ut clarius d
no iure huius creditoris inquiſiti conſtet,ſingu
ſum accōmodabo. Non obſtat itaq; in primis,q
tione doli cōmiſſi in exercendo uſuris cēſetur c
ſtellionatus incurriſſe,ergo &c.quia rn̄ſio collig
39 ex ſupra adductis ad fauorē ingſiti,nā† dolus in
rario nō conſideratur ex eo,ꝙ conuentū,ſeu co
ctū fuerit ſuper uſuris,accipiendo promiſſione
cautionē de uſuris ſibi ſoluēdis,ſed ex eo,ꝙ ipſe
rarius realiter uſuras receperit,ut quia illæ fuer
ſolutæ,uel ipſe ex eas exegerit,prout cōſiderā
Butr.& alij tenentes, ꝙ uſurarius poſſit puniri
extraordinaria arbitrio ſuperioris pp ejus dolū
gendo uſuras cōmiſſum, nō aūt in ſimpliciter
uſuris cōueniēdo, ſeu contrahendo,quia talis d
nō committitur,qui ſit de iure punibilis,ut ſupr
40 ctum fuit.Pręterea† illa opinio Iacobi Butr.& ſe
cium, ꝙ uſurarius poſſit temporaliter puniri p
dicem ſecularem pœna arbitraria,non eſt uera
cunt Bal.& Sali.in d.l.improbum,& contrariu
doctores communiter in d.c.cum ſit generale,
an uſura ſit crimē merè eccleſiaſticum, an mi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

præſupponunt eſſe crimen aliquo reſpectu mix-
tum, & conſequenter de eo poſſe cognoſci ẽt per iu
dicem ſecularẽ quoad effectũ ſolũ reſtitutionis, nõ
autem quoad effectum cognoſcẽdi, an ſit uſura, nec im
ponendi aliquã pęnã temporalẽ, niſi ubi per ſtatuta
locorũ pęna temporalis, ſeu pecuniaria, ſeu corpo-
ralis eſſet uſurariis impoſita, vt ibi per do. Ant. Abb.
Card. Imo. & Mod. Præterea† an uſurę ẽt ſi ſimplici
prohibitæ de iure ciuili, eſt ſatis dubiũ, & multi,
fortè magis cõiter tenent, ſolũ illas eſſe prohibi-
tas de iure diuino, & canonico, nõ aũt ſecũdũ leges
ciuiles iuxta c. quid dicã 14.q.4. vt latè examinat Abb.
& alios, in d.c. cũ ſit gñale: Qua opinione ſtãte eſ-
ſet abſq; dubio concludendũ, † ꝙ uſurarij pęna tpa-
li arbitraria puniri nõ poſſent ex diſpoſitione le-
gis ſecularis, cũ ſolũ ius canonicũ illos pęnis eccle-
ſiaſticis, & ſpiritualibus puniat, ut in d.c. quia in oĩb.
in ſeq. & ſeq. & in c. præterea, & c. poſt miſerabilem
extra de uſur. & ſecundũ quod hr̃, in d.c. quanquã eo. tit. in
6. & in clem. 1. eo. tit. † In caſu tñ, quo quis fœnus im-
probũ exerceret, modũ legitimũ excedendo iuxt. l.
eos C. de vſur. cũ ibi not. uſuræ ẽt de iure ciuili ſunt
prohibitæ, ut in d. l. eos, & tale fœnus improbũ exer
cens ſecundũ ius ciuile pœna certa, & ordinaria ui-
delicet infamiæ punitur d. l. improbum, nec alia cer
ta pœna inflicta reperitur, ut ſupra dictum fuit poſt
Bal. & alios: ergo† ad pęnã arbitrariã, & extraordina
riam eſt recurrẽdũ, cum ordinaria reperiatur per
text. in l. 1. §. calũniatoribus, ff. ad turpil. in fi. uer. l. ho
die & ibi Bar. iuncta l. reſpiciẽdũ, ff. de pęn. l. ſi qua,
ff. de verb. ſig. circa fi. & ibi gl. Alex. poſt Bar. in l. qd
ergo §. pęna grauior, ff. de his, qui not. infam. Barto.
in l. 1. in fi. ff. de concuſ. & facit l. 3. §. pęna, ff. de crim.
ſtel. & expreſsè hr̃, in c. in cauſis, vbi Deci. in 5. not.
eod. ſect. extra de offi. deleg. ac ẽt colligitur ex ijs, quæ
voluit Bart. in l. 1. col. 1. ff. de priua. delic. cũ ſi. Et in
hoc caſu Sali. ibi voluit ita demũ vſurariũ infamari,
ſi manifeſtus, & non aliàs, ut ſupra dictum fuit.
Non obſtat conſi. Cornei. 19. li. 3. quia is loquitur
in caſu, quo iã exactio uſuræ, & ſolutio facta fuiſſet.
Præterea† ipſe ꝯſulẽdo ſequutus fuit opinionẽ Iaco
bi Bar. & ſequaciũ, q̃ eſt cõiter in hoc reprobata, ꝙ
uſurarius poſſit pęna arbitraria, & temporali puniri:
An autẽ de crimine vſurarũ poſſit per iudicẽ ſecula-
rem inquiri, hęc eſt alia qõ, & videretur, ꝙ ſicut quis
de illo crimine põt accuſari, ita & inquiri, argu. d. c.
poſt miſerabilẽ, & eſt de mente Io. Cald. in d. cõſ. 11.
& probatur, in d. c. cũ in dioceſi tua cũ gl. fi. &† ideò
dicit Io. And. & Domi. in c. 1. de uſu. in 6. dicunt, ꝙ
uſurarius punitus in foro eccleſiaſtico per iudicẽ ec
cleſiaſticum põt etiã in foro ſeculari puniri in eo, in
quo pęna iudicis tẽporalis excedit pęnã eccleſiaſti-
cã, per quod vr̃ inferri, ꝙ etiam per ſecularem poſſit
pęna temporali puniri: Sed ad hoc patet reſponſum
ex ijs, quæ voluit do. Anto. & ſequitur Abb. ibique
Card. qui concludunt, ꝙ ſecularis põt de crimine u-
ſuræ cognoſcere, uel ad effectum reſtitutionis, uel
ad effectum imponendi pęnã temporalem, quæ re-
periretur per ſtatuta loci impoſita, ueluti ẽt ſupra di
xi, & hoc in caſu præfati doc. loquuntur, non autem
præſupponunt, ꝙ regulariter, & ſemper uſurarius
poſſit pœna temporali puniri, quia hoc ipſi non di-
cunt, nec aliqua lege cauetur, ut ſupra plenius de-
monſtraui. ¶ Non obſtat tertiũ fundamentum, ꝙ
creditor ob crimen uſuræ fit ipſo iure infamis, ergo
etiam alia pœna temporali puniri poteſt, quia nego
conſequentiam, nam† in multis caſibus de iure quis
efficitur infamis, & tamen aliter non punitur, quia
lex ſola pœna infamiæ contenta fuit, ut probatur in
l. ſi quis fortè in fin. cum l. ſequen. & ſequen. ff. de
pœ. ubi alternatiuè loquendo dicit tex. ꝙ quandoq;
lex pro crimine imponit pęnam mortis, aut ſeruitu
tis, aut amiſſionis ciuitatis, aut coerctionis corpo-
ris, aut infamiæ: Infertur ergo, ꝙ quandoq; pęna in-
famiæ imponitur abſq; pęna corporis, & è contra,
quia ad veritatẽ alternatiuæ ſufficit alterã partẽ eſſe
verã l. is, qui ducẽta, §. vtrũ, & §. cũ ita cũ ſi. ff. de reb.
du. & facit l. ſeruorũ, in fi. ff. de pę. & poſſet hoc etiã
ſpecialiter demonſtrari plurib. exemplis, quæ ſi oĩa
vellem referre, profectò potius laborioſum, q̃ ſubti
le eſſet. Nonne mulier infra tp̃a luctus nubens effici
tur ipſo iure infamis? & tñ pœna pecuniaria, ſeu cor
porali non punitur, ut probatur, in l. 1. C. de ſecun.
nup. Et plures alij efficiuntur infames plurib. ex cau
ſis, de quibus hr̃, in l. 1. ff. de his, qui not. infam. & tñ
aliter non puniuntur pecuniariter, ſeu corporal̃r. Se
cundo reſpondeo, ꝙ creditor in caſu noſtro non põt
dici factus infamis, tum quia uſuras non exegit, nec
recepit, tũ quia probatũ non fuit, ꝙ eſſet manifeſtus
uſurarius, tũ quia nõ ſumus in caſu, in quo ex ſui for
ma conſtet uſurã fuiſſe cõmiſſam, quãuis eſſential̃r
cõmiſſa dici poſſit per ea, q̃ habentur p̃ do. Laur. de
Rodul. in tract. de vſur. in 2. par. in q. 26. & in 3. par.
in 1. q. ¶ Nõ obſtat quartũ fundamentũ, quia reſpon
48 detur, ꝙ † ex quo pro crimine uſurarũ à iure tàm ca-
nonico, q̃ ciuili eſt certa pęna impoſita, nam de iu-
re canonico eſt impoſita pęna, de qua hr̃ in d. c. quia
in oĩbus, in c. cum tu, & in c. præterea cum ſimi. ex-
tra de vſur. & in c. 1. & in c. quanquã eo. tit. in 6. & in
clem. 1. eo. & de iure ciuili pęna infamię, quæ eſt or-
dinaria, ut in d. l. improbum, ſequitur, ꝙ non eſt re-
currendũ ad pœnam extraordinariam, & arbitrariã,
& maximè illam, quæ ratione criminis ſtellionatus
imponitur, arg. l. 3. ff. de crim. ſtell. & not. in rub. C. e.
tit. qñ ubi habet locum certa, & ordinaria pęna, ceſ
ſat extraordinaria, nã ordinarium facit ceſſare extra
ordinariũ l. in cauſæ la 1. in prin. cum ſi. ff. de minor.
l. 1. §. ſin aũt, ff. ad turpil. l. ordine in prin. ff. ad muni-
cip. & arg. l. in ſeruorũ in fin. cũ prin. l. ſeq. ff. de pœn.
49 cũ alijs pluribus ſi. Nõ obſtat, † ꝙ hoc crimen ſit pri
uatũ, & cõſequenter agi poſſit ẽt criminaliter, quo
caſu põt pœna extraordinaria, & arbitraria imponi
l. fi. ff. de priua. delic. l. fin. ff. de fur. l. in priuatis, ff. ad
turpil. l. fi. ff. de iniur. §. in ſumma Inſti. de iniur. & l.
ſed ſi, ibiq; Bar. ff. de furib. balnea. cum ſi. quia reſpõ
detur, hoc verũ eſſe, qñ pro crimine priuato eo caſu
quo de eo criminaliter agitur, non reperitur impo-
ſita pęna criminalis certa, nec ordinaria, vt in caſu
dictorũ iurium, ſed qñ pro crimine priuato eo caſu,
quo criminaliter ageretur, uidelicet ſolum ad uindi
ctã publicã, quia pęna non eſſet parti applicãda iux-
ta ea, quæ habentur, in l. agraria, ff. de termi. amo. &
per Bar. in d. l. fi. ff. de priua. delic. eſſet certa, & ordi-
naria pęna à lege expreſſa, tunc nõ eſt locus extraor
dinarię, nec arbitrariæ, ut probatur ex iis, quæ ſupra
dixi, plura allegando, & ex not. per Bar. in d. l. fi. ff. de
priua. delic. ¶ Non obſtat quintum fundamentũ, q̃a
illi prædictis ſatis apparet eſſe rñſum. ¶ Non obſtat
ſextũ, dũ arguitur de ſimonia ad vſurã, quia reſpõde
50 tur, ꝙ † licet quoad quid parificentur ad ea, q̃ haben-
tur, in c. fi. de ſimo. iunctis iis, quæ traduntur in rub.
extra de vſu. non tñ quoad oĩa, & maximè quoad pę
nã, nã crimẽ ſimoniæ parificatur quoad quid crmi-
ni lęſę maieſtatis, & tñ quoad pęnã non parificãtur,
vt eſt tex. cũ gl. in uer. alia pœna, in c. licet heli circa
fin. extra de ſimon. ¶ Non obſtat ultimũ fundamen
tũ, quia primo negatur, ꝙ in caſu noſtro appareat ꝯ-
51 ctum quoad formam eſſe vſurarium, nã † cõtractus
quoad formam dr̃ eſſe uſurarius, quando conſtat,
quòd illud, quod datur ultra ſortem, datur ratione

cōtractus mutui, puta quia debitor promiſerit vndecim pro decē mutuatis, qui contractus, & quæ promiſſio ēt de iure ciuili non recipitur, l. rogaſti, §. ſi tibi, ff. ſi cer. peta. & de his uſuris loquitur tex. in c. inter dilectos de exceſ. præla. cū gl. Sed in caſu noſtro contractus dr̃ uſurarius quoad ſui formā, ſed potius re ipſa, & eſſentialiter, prout ēt in caſu, c. ad noſtrā, de emp. & uend. & c. illo uos de pign. & prout declarat Deci. in d. conſi. 170. illud enim plus, qđ ultra ſortem fuit ꝓmiſſum, rōne cābij, & permutationis pro
52 miſſum fuit, † ꝗ cōtractus cābij, ſiue permutationis ſimilis eſt cōtractui emptionis, ut in l. 1. ff. de rer. permu. & ff. de contrah. empt. & ideò ſicut mediāte cōtractu emptionis, & uēditionis dr̃ fieri ſimulatio de cōtractu ad cōtractū, ut in d. c. ad noſtrā, ita mediāte contractu cābii, hoc eſt ꝑmutationis, ꝗa cambiū idē eſt, qđ permutatio, ut in c. 1. & ibi Bal. in §. 1. de controuer. inueſti. Alex. in apoſt. ad Bar. in l. 1. ff. de rer. permu. & Bal. in l. 2. C. de uſu. rei iud. cum ſi. Ex qbus
53 ſequitur, ꝙ † in caſu noſtro nō dicitur celebratus cōtractus uſurarius quoad ſui formā, ſed potius re ipſa, & eſſentialiter, & cōſequenter rōne cōſuetudinis eſt excuſabilis, ut is, qui talē cōtractū celebrauit, nō puniatur, vel ſaltē minus, vt voluit Deci. in d. conſi.
54 170. col. 3. † Cōſuetudo enim ēt iniuſta excuſat à pęna tēporali, ſed nō à gehennali, ut hr̃ per gl. in c. deniq; 4. diſt. & in c. cum uenerabilis de conſuet. Abb. in c. fi. de cōſti. in ul. col. Alex. in conſi. 107. in 2. uol. & Pet. de Anch. in conſi. 285. & ad propoſitū faciunt ea, quæ habentur ꝑ Bar. in l. quis ſit fugitiuus, §. apud labeonē, ff. de ædil. edic. ꝙ quādo cōtractus, qui aliàs eſt in ſe illicitus, & uſurarius, cōmuniter reputatur licitus, quāuis illū cōtrahens nō excuſetur in foro poli, tn̄ in foro iudiciali excuſatur. Et hęc quoad primū dubiū ſufficiant. ¶ Capio ſecundū, ſuper quo lōgiori ſermōe nō vtar, an ſtāte breui apoſtolico ſupradicto, creditor iſte poſſit uigore illius, vt uſurarius puniri ad reſtitutionē quadrupli, ſeu corporaliter arbitrio R. D. Vicelegati, & poſſe ſic puniri prima facie uideret, quia uerba ſunt clara, & nulla in eis ambiguitas cadit, & cū in uerbis nulla eſt ambiguitas, nō debet admitti uoluntatis quæſtio, l. ille aut ille in fi. ff. de lega. 3. & dicit tex. in l. ſi quis filiū, C. de lib. præt. ꝙ qn̄ manifeſtiſſimus eſt ſenſus diſponētis, uerborū interpretatio nuſquā tātum ualet, ut melior ſenſu exiſtat. ¶ Sed, his non obſtātibus, contrariā ſentētiam arbi-
55 tror de iure ueriorem eē, & primo, ꝗa † ubicunque à iure antiquo pro crimine reperit̄ certa pœna impoſita, ſi ſuperueniat noua diſpoſitio nouā pęnā imponēs, tūc talis noua diſpoſitio nō trahit̄ ad iuſtè ignorantes ſaltē quoad effectus de præterito, c. qm̄, & ibi Abb. & alii de ſimo. Abb. & Mod. in c. 2. in 3. col. &
56 in c. fin. in 4. limit. extra de conſti. Quinimmò † tàm quoad effectus de futuro, q̃ de ꝑterito lex non ligat, niſi fuerit prius publicata, ut hr̃ plenè per canoniſtas in d. c. 2. & eſt tex. in l. 3. l. humanum, & l. leges la 3. C. de legib. Quomodo ergo uolumus dicere, ꝙ hæc prouiſio, quæ per hmōi breue apoſtolicum emanauit, ſubiectos affecerit, ſi nūquam fuit publicata? ꝗa propriū legis eſt ligare à die publicationis nō ſolum quoad præterita, ſed ēt quoad futura, ut latè, & pulchrè examinat, & cōcludit gl. in c. fi. de reg. iur. in 6. Pręterea, & ſecūdo per breue apoſtolicū datur generalis facultas inquirēdi ad effectū pœnarū in breui cōtentarū contra illos, qui tꝑe datę iam exercuerūt, & illo tꝑe exercebant uſuras, ut ibi quos hmōi uſurariam prauitatē hactenus exercuiſſe, aut in præſenti exercere repereris, & ſic fit reſtrictio ad illos, qui tꝑe datæ, uel ſaltem p̄ſentationis uſuras exercuerūt, uel
57 exercebāt, quia † tempus uel datę, vel pręſentationis
ſemper debet attēdi, ut in c. cæterū, ubi doct. ubi la[...] examināt, & in c. capitulū extra de reſcri. & c. ſi c[...] pore, eo. ti. ī 6. Sed hic creditor poſito, ꝙ uſuras c[...] cuerit, illas exercuit poſt datam breuis apoſtolic[...] poſt illius præſentationē ꝑ plures mēſes, ergo u[...] re illius breuis, ſeu reſcripti nō pōt contra credit[...]
58 inquiri, nec procedi ad pęnā breuis, tū quia ēt pœ[...] nale, ergo nō extēdēdū, c. odia, & c. in pęnis, de re[...]
59 iur. in 6. & l. cū ꝗdam, ff. de lib. & poſth. tū † ꝗa q[...] pœnas inflictas eſt à regulis iuris cōis exorbita[...] go reſtringibile, nō aūt extēdibile de caſu ad ca[...] ut in c. quæ à iure, de reg. iu. in 6. l. ſi verò, §. de[...] ff. ſolu. mat. Bar. & Alex. in l. ſi cōſtante, ff. eo. t[...]
60 quia † reſcripta cōtentioſa ſui natura ſunt ſtri[...] ris, & ſtrictè interpretāda ad effectū, vt minus, q[...] poſſit, ledāt ius cōe, c. cām quæ de reſcrip. c. nō[...] cum ibi no. & c. rodulphus, eo. ti. & c. cū dilectus [...]
61 tra de conſuetud. tum ēt quia † reſcriptū princip[...] quod mādatur aliquid ſub certa forma, & ſ[...] modo, dēt ad unguē obſeruari, quia mandat[...] pis cōtētioſum debet ſpecificè adimpleri, nec [...] quo pōt excedi vltra illud, qđ uerba importa[...]
62 dilecta de reſcrip. Pręterea † ubicunq; prin[...] ſuum mandatū, ſeu reſcriptum cōtentioſu[...] eſt iſtud, generalitatem cauſarū committit, [...] mādet generaliter debere cognoſci de cauſ[...] raliter alicuius loci, ſeu perſonarū, ſi aliter nō [...] expreſſum, nunquā cēſetur data facultas proc[...] di, & cognoſcendi ſuꝑ futuris negotiis, & cauſ[...] ſolū ſuper præteritis, vel præſentibus, attento [...] tæ, ut eſt tex. no. & ibi Io. An. do. Ant. lo. de Im[...] & oēs in c. adhæc, & in c. quia nōnulli, ubi ca[...] reſcri. Sed in caſu noſtro ex uerbis breuis, ſeu re[...] pti non apparet, Papā uoluiſſe comprehēdere i[...] qui in futurū, & poſt tempus datę uſuras exercer[...] immò ex eis clarè cōſtat, ꝙ ſolū uoluit compre[...] dere illos, ꝗ hactenus exercuerūt, ſeu de præſenti [...] pore datæ exercebāt, vt liquidiſſimè ex uerbis ap[...] ret, à quibus non eſt recedendum, ergo uigore [...] breuis non poteſt cōtra ipſum creditorem proc[...] nec is ex illo puniri: Et tanto magis hoc dicend[...] cum uſuræ nōdum fuerit exactæ, nec ſolutæ, nec [...] ceptæ, nec intentionis ipſius creditoris ſit uel [...] exigere, nec conſequi: & ſi rectè uerba breuis, ſeu [...] ſcripti conſiderentur, ea ſolū ad uſuras exactas, [...] ſtituendas ſe referre uidentur, tū quia cōſidera[...]
63 ſtitutio, ut ibi ad reſtitutionē quadrupli, † quæ [...] tutio præſupponit exactionē, ſeu ſolutionē p[...] ctā iuxta ea, quę habentur in rub. ff. ſolu. matr. & [...] §. 1. Inſtit. de liberti. & in c. reintegranda, 3. q. 1. & [...] totum extra de reſti. ſpolia. tū quia data fuit po[...] procedēdi, & puniēdi uſuram exercentes ob p[...] lū animarū, & corporū, & hęc cenſetur cauſa [...] arg. l. fi. ff. de hære. inſti. & eorū, quæ habentur p[...]
64 Bar. & doc. in l. 2. ff. de dona. Periculum † aūt a[...] rum, & corporū nō imminet, niſi poſt exaction[...] ſolutionem uſurarū, quia nō remittitur pecc[...] niſi reſtituatur ablatū, vt probatur in d. c. quia [...] nibus, & in d. c. cū tu, extra de uſur. & in c. 1. co[...] 6. ergo intētio Papæ fuit ſolū prouidere cōtra [...] qui effectualiter uſuras exercuerūt illas exigē[...]
65 recipiēdo, † hi enim uerè, & propriè ſunt uſura[...] in c. conſuluit extra de uſur. Quid enim pecca[...] tra proximū, & charitatē ille, qui neceſſitatibus [...] ximi ſubuenit, ei mutuādo? ꝑfectò hic potius [...] dādus, quā dānādus iuxta tex. cū ibi no. in d. c. co[...] luit, & in c. 1. per gl. 14. q. 3. Et ſi diceres, ꝙ o[...] & deprauatā intētionē recipiēdi aliqd vltra ſo[...] dicat̄ malè agere, ut d. c. ꝯſuluit, & ar. no. in c. [...] mo. tn̄ ex hoc ſolū, ꝙ vel cōuētione, vel ex intētio[...]
ſpecie

ferret aliquid conſequi, dummodo nondum aliq̃d
realiter perceperit, nõ põt dici damnũ proximo in-
tuliſſe, nec illũ fęnore trucidaſſe iuxta c. quid dicam
14.q.4. Vnde ſi ex poſt facto ante receptionem fue-
rit voluntatis nihil vltra ſortem conſequendi, cenſe
tur eſſe peſti, ſeu periculo tàm corporũ, hoc eſt pro-
ximi, q̃ animarũ prouiſum, quinimmò, ut ſupra di-
ximus, & probatur, in d.c.cũ tu, ẽt ſi uſuræ iã fuiſſent exa-
ctæ, deinde reſtitutæ, cenſetur utriq; peſti animarũ,
& corporũ prouiſum, ut in d.c. quia in omnibus cũ
ſimilibus ſupra ad propoſitum allegatis. Ergo infer-
tur, ꝙ nec de iure cõi, nec ſtante dicto breui apoſto-
lico, creditor in caſu noſtro puniri põt, nec contra il
lum criminaliter procedi: & conſequenter conclu-
dendum fore ab inquiſitione contra eum formata
abſoluendum. Laus Deo.

S V M M AE.

Pœna certa, & ordinaria pro crimine à iure impoſita, iudex non poteſt extraordinariam, & arbitrariam imponere.

Pœna certa pro crimine vſurarum de iure tàm ciuili, quàm canonico eſt impoſita.

Cognitio vſurarum quomodo, & ad quem effectum etiam ad iudicem ſecularem ſpectare poſſit.

Delictum priuatum quando arbitrio iudicis ſit puniendum.

In crimine uſurarum grauior eſt exactio, quam illarum ſimplex conuentio, ſeu promiſſio.

Vſurarius poſt exactionem tantum, & non ante, & ſolum ſecundum canones, & non ſecundum leges puniri poteſt.

EPITOME.

Eſt idem, quod in proximo præcedenti cõſilio.

CONSILIVM CCVIII.

QVIBVSDAM, quæ prima facie multũ con
cludenter rem dubiam facere videntur
ꝯ creditorem mutuantem, & credẽtem
pecuniam ſuam, prout in puncto conti-
netur, ꝙ ipſe pro crimine uſurarũ poſſit arbitrio iu-
dicis puniri pęna extraordinaria, poſſet breuiſſimè
reſponderi, ꝙ etiam qñ pro crimine uſurarũ con
tra aliquem criminaliter procederetur, non poſſet
iudex illum arbitrio ſuo extra ordinem punire, quia
ubicunq; pro crimine eſt à iure certa, & ordinaria
pęna impoſita, nunquam iudex põt arbitrariam, & ex
traordinariã pęnã imponere, qm̃ ordinaria facit
ceſſare extraordinariam regulariter loquendo, ut
in l. 1. §. calumniatoribus, in fi. uer. ff. ad turpil. l. ho-
die, & ibi Bar. iuncta, l. reſpiciendũ, ff. de pęnis, Bart.
in l. fin. in 1. col. ff. de priua. delic. l. ſi qua in fi. uer. ff.
de verb. ſign. l. 3. §. pęna, ff. de crim. ſtellio. & hr̃ latè
per Iſerbẽ. ubi optimus tex. & ibi. Moder. in 5. notab.
in c. in cauſis, de offi. deleg. & eſt tex. not. Inſt. de off.
iudi. in prin. cum ſi. Sed † pro crimine vſurarum, quę
improbæ ſunt, & de iure exigi, vel promitti non poſ
ſunt iuxta l. ſi non ſortem in princ. ff. de condic. in-
debi. prout ſunt hodiæ omnes uſuræ, c. quia in omni-
bus, & per totum extra de vſuris, & c. debitores de
iureiu. lex imponit pœnam certam, & ordinariam
videlicet infamię, iuxta l. improbũ, C. quib. ex cau.
infam. & canon pœnas, de quibus, in d.c. quia in oĩ-
bus cum ſimilibus, quæ pœnæ ſunt criminales, & nõ
ciuiles, quia per illarum impoſitionẽ nihil parti ap-
plicatur, ergo in hoc crimine ẽt criminaliter proce
dendo non eſt locus pœnę arbitrariæ, nec extraordi
nariæ. Et ita eſt de mente Iacob. Butr. Bal. & Sali. in
d. l. improbum, ac ẽt omnium ferè doctorum, in c.
cum ſit generale de foro compe. ubi do. Anto. Abb.
Card. Imo. & Aret. dicunt, atque concludunt, ꝙ † co
gnitio uſurarum etiam ad iudicem ſecularem ſpe-
ctare põt quoad effectum reſtitutionis, non autem
quoad effectum puniendi uſurarium aliqua pœna,
quia lex ciuilis non punit exercentem uſurã tali pœ
na, quę à iudice ſit imponenda: Vnde non vr̃ uerum
eſſe, ꝙ doc. cõiter teneant, ꝙ iudex pro crimine uſu
ræ poſſit uſurariũ punire arbitrio ſuo, & extraordi-
nariè: Et dicit Cald. in conſi. 3. de iudi. & foro cõpe.
ꝙ vſurarij non cõpelluntur, nec puniuntur per pœ-
nas ſeculares, ſed ſolũ per eccleſiaſticas, de quibus,
in d. c. quia in omnibus cum ſeq. & ex his vr̃ tolli ẽt
illud, quod dicebatur, ꝙ conatus criminis qñ ad a-
ctũ peruenit, puniri põt, ſed leuius, quam qñ crimẽ
eſſet conſumatum, videlicet extra ordinẽ, ut inquit
Bal. in l. ſi fugitiui, C. de ſeruis fugit. Aliter ẽt huic ul
timo põt reſponderi, vt colligitur ex iis, quæ uolunt
Bar. in l. qui ea mente, ff. de furtis, dũ quærit, an in de
licto perfecto, & conſumato locus ſit pœnitẽtiæ ita,
ꝙ quis non ſit ex eo puniendus, vt colligitur ex eius
verbis. Nec obſtat tex. in l. fi. ff. de priua. delic. & ff. de
furtis, & ff. de iniur. & in §. in ſumma Inſtit. de iniur.
& l. ſed ſi, & ibi Bart. ff. de furibus balnea. cũ ſimilib.
4 quia † illa iura loquuntur, qñ pro crimine non eſſet
criminaliter impoſita certa, nec ordinaria pœna; ex
quo. n. apparet delictum priuatum fuiſſe cõmiſſum,
ſaltẽ arbitrio iudicis eſt puniendum, ut ibi per ratio
nẽ. c. vt fame de ſenten. excõ. & l. ita vulneratus, ff.
5 ad l. aquil. Præterea † in hac materia nulli dubiũ, ꝙ
grauior eſt exactio, quã ſimplex conuentio, quia iu
ra canonica, quæ magis uſurã abhorrent, ſolũ conſi
derant exactionẽ, & non promiſſionẽ, vel conuẽtio
nẽ ſimplicem d.c. quia in oĩbus: Et quamuis lex ciui
lis reſiſtat obligationi, ſicut exactioni, d. l. ſi non ſor
tẽ in princ. non tñ quoad effectũ puniẽdi, ſed quoad
effectũ, de quo, in d. l. ſi non ſortẽ, in prin. & ubicũq;
lex vult uſurã vt crimen puniri, tunc lex non permit
tit hoc iudicis arbitrio, ſed certã, & ordinariã, impo
nit pœnã uidelicet infamiæ, quæ eſt pęna ordinaria,
ut in l. aut dãnũ, in prin. ff. de pœnis, quæ eſt cẽſetur
grauiſſima, & grauior, quã mortis maximè apud ho
neſtos uiros, ut in l. iſti quidẽ, in fi. q̃d me. cau. Præte
6 rea, † ut dictũ fuit, doc. cõiter uolũt, ꝙ uſurarius nul
la pœna puniri poſſit ſecundũ leges, ſed ſolũ ſecun-
dũ canones, maximè qñ uſuræ nondũ fuerũt exactę,
quia ante exactionẽ nullus interuenit dolus; ita uo-
lunt doct. oẽs non ſolũ Bal. Iaco. Butr. & Sali. in d. l.
improbũ, & alii, in d.c. cũ ſit generale, ſed ẽt illi, qui
contra hos tenuerunt, qui dicunt, ꝙ quamuis in exi-
gendo interueniat dolus, non tñ in ſtipulando, lo-
quẽdo de dolo, qui ſecũdũ iura ſit punibilis; ita p̃ſup
ponunt doc. oẽs, ſecũdum quos iudicare debemus,
ueluti ẽt dixi in conſilio ſuper hac cauſa edito. Nec
obſtat, ꝙ eadẽ ratio militat in ſtipulãdo uſuras, quæ
in exigendo, ex quo utrũq; fit ꝯ legis prohibitionẽ,
d. l. ſi non ſortẽ, in prin. cum ſi. Quia ex uerbis Sal. in
d. l. improbũ colligitur reſponſio, ꝙ dolus huiuſmo
di non ſit in conſideratione ẽt in actu exactionis,
qm̃ ex quo trahit ortum à præambula promiſſione,
& obligatione, ſicut dolus quoad actũ promiſſionis
non eſt conſiderabilis, ut puniatur, ita nec quoad
actũ exactionis. Præterea doc. oẽs, nemine diſcrepã
te, ẽt tenentes ꝯ id, quod tenent Bal. & Sali. uolunt,
quod dolus qui diceretur cõmitti in promittendo,
nullo modo ẽt extraordinariè puniri poſſit, quãuis
aliqui uelint dolum in exigendo cõmiſſum poſſe ar
bitrio iudicis puniri. Et ꝙ hæc opinio ſit uerior, oſtẽ
ditur ex pluribus iuribus, rationibus, & auctoritati-
bus ſatis latè adductis in conſilio ſuper hac materia
facto, ad quę nunc me remitto, cum opus non ſit mi
neruam inſtruere, ulterius non inſiſto.

S V M M AE.

1 *Vſura de iure cõi, & canonico omnibus ẽt iudæis eſt prohibita.*
2 *Pęna infamiæ dicitur corporalis, & apud bonos & graues uiros maior pœna mortis reputatur.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN